

Viite

Asia

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.1.2020

Maatalous- ja kalastusneuvosto kokoontuu Brysselissä 27.1.2020. Suomea edustaa maa- ja metsätalousministeri Jari Leppä.

Neuvosto keskustelee komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelma -tiedonannon (European Green Deal) maatalousnäkökohdista. Suomi ottaa asian tiedoksi ja ottaa kantaa tiedonantoon valmistelussa olevassa E-kirjeessä.

Lisäksi neuvosto keskustelee YMP:n siirtymäsäännöistä. Suomi pitää tärkeänä, että siirtymäkauden substanssiasetus käsitellään ilman viivytyksiä ja uusi ohjelmakausi voi käynnistyä oikea-aikaisesti. Suomi voi hyväksyä, että neuvosto pyrkii osittaiseen yleisnäkemykseen ilman rahoituskehysratkaisua. Suomi ei näe tarvetta uusien isojen elementtien sisällyttämiseen verrattuna nykyisiin sääntöihin.

Asialista:

MAATALOUS- JA KALASTUSNEUVOSTON KOKOUS BRYSSELISSÄ 27.1.2020

Sivu

Esityslistan hyväksyminen

(mahd.) A-kohtien hyväksyminen

- a) Muiden kuin lainsäädäntöasioiden luettelo
- b) Lainsäädäntöasioiden luettelo (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Puheenjohtajavaltion työohjelma
Puheenjohtajavaltio esittelee

4

MAATALOUS

Muut kuin lainsäädäntöasiat

Vihreän kehityksen ohjelma – maatalouteen liittyvät näkökohdat
Komissio esittelee
Keskustelu

7

Lainsäädäntökäsittelyt

(Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 16 artiklan 8 kohdan mukainen julkinen käsittely)

Asetus YMP:n siirtymäsäännöistä

12*Keskustelu***Muut asiat****25**

Eläinten hyvinvoinnin merkinnät

Saksan valtuuskunnan tiedotusasia

(mahd.) Hunajasekoitusten alkuperämerkinnät

Bulgarian, Tšekin, Kyproksen, Viron, Ranskan, Kreikan, Unkarin, Italian, Latvian, Liettuan, Puolan, Portugalin, Romanian, Slovakian, Slovenian ja Espanjan valtuuskuntien tiedotusasia

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2020-00021

RO Orasmaa Tuuli(MMM), Uusitalo
Laura(MMM)

17.01.2020

Asia

Puheenjohtajamaa Kroatian työohjelma 1.1.-30.6.2020

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Kroatia esittelee puheenjohtajakautensa työohjelman	27.1.2020	maatalous- ja
kalastusneuvostolle. Kroatia esitteli työohjelman	20.1.2020	maatalouden
erityiskomitealle.		

Suomen kanta

Suomi ottaa Kroatian työohjelman esittelyn tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö**Maatalous**

Kroatian tavoitteena on saada aikaan ratkaisu yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistuspaketista. Ratkaisulla olisi Kroatian mukaan oltava positiivinen vaikutus maatalouden kestäväan kehitykseen ja elämänlaatuun maaseutualueilla. Kroatia toteaa, että on erittäin tärkeää ylläpitää YMP:n kilpailukyky ja kestävyys sekä riittävä rahoitus.

Kroatia työskentelee YMP:n siirtymäkauden asetusehdotusten parissa tavoitteenaan taata jatkuvuus YMP:n täytäntöönpanossa ja helpottaa siirtymää uudelle budjettikaudelle.

Kroatia antaa erityistä painoarvoa perheviljelmille, nuorille viljelijöille, kestäväälle ympäristön hoidolle, biotaloudelle ja älykkäät kylät –konseptille. Kroatia järjestää ministerikonferenssin perheviljelmien tukemisen edistämiseksi. Kroatia järjestää myös biotalouskonferenssin. Lisäksi tutkimus- ja innovaatio-ohjelma Horisontti Euroopasta nousevia maatalouteen liittyviä mahdollisuuksia harkitaan.

Kroatia jatkaa maatalouden markkinatilanteen seuraamista ja järjestää aiheesta keskustelun neuvostossa tarvittaessa.

Elintarviketurvallisuus, eläinlääkintä ja kasvinterveys

Kroatia työskentelee saavuttaakseen tasa-arvoisen kasvinsuojelun tason EU:n sisällä sekä tasa-arvoiset olosuhteet jäsenmaiden tuottajille ja kaupalle. Painoarvoa annetaan kasvinsuojeluun liittyvien EU:n yhteisten sääntöjen edistämiseksi.

Kroatia jatkaa keskusteluja ja toimia eläintautien leviämisen ehkäisemiseksi ja hävittämiseksi. Kuluttajien suojelusta ja elintarviketurvallisuudesta keskustellaan Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (European Green Deal) ja Maatilalta ruokapöytään –strategian (Farm to Fork) yhteydessä.

Kroatia ottaa työohjelmassaan esiin myös kansainvälinen kasvinterveysvuoden 2020.

Metsät

Kroatia jatkaa keskusteluja EU:n uuden vuoden 2020 jälkeisen metsästrategian päivittämiseksi ja hyväksymiseksi. Kroatia painottaa metsien ja metsänhoidon tärkeyttä ja erityisesti niiden positiivisia vaikutuksia monimuotoisuuden säilyttämiseksi sekä ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi.

Kalastus

Kroatian prioriteettina on saavuttaa merkittävää edistystä Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta käytävissä neuvotteluissa. Kroatia painottaa erityisesti pienimuotoisen rannikkokalastuksen tärkeyttä ja kestävyyttä.

Kroatia pyrkii edistämään kalastuksen valvonta-asetusta koskevan ehdotuksen käsittelyä.

Kroatian prioriteetti vesiviljelyssä on jatkaa komission vesiviljelyn tavoitteiden täytäntöönpanoa ja muokata suuntaviivoja uudelle ohjelmakaudella vuoden 2020 jälkeen.

Lisäksi Kroatia huolehtii EU:n ja sen jäsenmaiden kantojen koordinoimisesta ja laatisemasta kalastukseen liittyvissä kansainvälisissä toimijoita ja sopimuksia koskevissa kokouksissa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä on tiedotusasia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Kroatia esittelee ohjelmansa Euroopan parlamentin täysistunnossa tammikuussa.

Kansallinen valmistelu

EU18-jaosto (Maatalous ja elintarvikkeet) 16.1.2020 ja 22.1.2020.

EU-ministerivaliokunta 22.-24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät**Asiakirjat**

Kroatian työohjelma:

https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Vijesti/2019/12%20prosinac/31%20prosinca/web_FINAL_PROGRAMME_EN_FINAL.pdf

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

EU-avustaja Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA, laura.uusitalo@mmm.fi, 0295 160 198

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, MMM/RO/EUKA, tuuli.orasmaa@mmm.fi, 0295 162 056,

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2020-00017

RO Orasmaa Tuuli(MMM)

16.01.2020

Asia

Komission tiedonanto Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta - maatalousnäkökohdat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

EU:n komissio antoi tiedonannon vihreän kehityksen ohjelmasta (European Green Deal) 11.12.2019 (COM(2019) 640 final). Poliittikaohjelma sisältää komission suunnitelmat tulevista toimista ja aloitteista mm. ilmastoneutraliteetin saavuttamisen, energian, liikenteen, EU:n luontopääoman säilyttämisen, saasteettomuuden, kiertotalouteen siirtymisen, vihreän yhteisen maatalouspolitiikan, oikeudenmukaisen siirtymän ja sen rahoittamisen alalta sekä globaaleihin toimiin, tutkimukseen, innovaatioihin, koulutukseen ja digitalisaatioon liittyen.

Vihreän kehityksen ohjelma on yksi komission pj. von der Leyenin merkittävimmistä aloitekokonaisuuksista. Tiedonanto on sisällöltään kuvaileva ohjelma, joka ei vielä sisällä tulevien aloitteiden yksityiskohtia, mutta käy läpi komission työn painopisteitä ja suunniteltuja aloitteita sekä niiden aikataulua.

Maatalous- ja kalastusneuvostossa 27.1.2020 käydään keskustelu tiedonannon maatalousnäkökohdista puheenjohtajamaa Kroatian lähettämässä tausta-asiakirjassa (5174/20) esitettyjen kysymysten pohjalta. Maatalouden erityiskomitea 20.1.2020 valmisti keskustelua saman tausta-asiakirjan pohjalta.

Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta ollaan valmistelemassa E-kirjettä eduskunnan informoimiseksi. Valmistelua koordinoi valtioneuvoston kanslia.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Suomi ottaa kantaa tiedonantoon valmistelussa olevassa E-kirjeessä.

Pääasiallinen sisältö

Puheenjohtajamaa Kroatia on laatinut tausta-asiakirjan (5174/20). Tausta-asiakirjassa Kroatia esittää seuraavat kysymykset maatalous- ja kalastusneuvostossa 27.1.2020 käytävän keskustelun pohjaksi:

- 1) Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa ehdotetaan useita keskeisiä toimintapolitiikkoja ja toimenpiteitä, joilla pyritään saavuttamaan ilmastoneutraali EU vuoteen 2050 mennessä. Tarjoaako tuleva YMP riittävät puitteet tämän tavoitteen saavuttamiseksi?
- 2) Mitä muita välineitä maataloudessa voitaisiin tulevan YMP:n ohella käyttää Euroopan vihreän kehityksen ohjelmassa asetettujen tavoitteiden edistämiseksi?
- 3) Mitä paketin osatekijöitä pidätte erityisen tärkeinä maatalous- ja kalastusneuvostossa tapahtuvaa jatkokäsittelyä silmällä pitäen?

Komissio antoi tiedonannon Euroopan vihreän kehityksen ohjelmasta (COM(2019) 640 final) 11.12.2019. Euroopan vihreän kehityksen ohjelma on yksi komission merkittävimmistä aloitekokonaisuuksista. Tiedonanto ei vielä sisällä tulevien toimien ja aloitteiden yksityiskohtia, mutta käy läpi komission työn painopisteitä ja suunniteltuja toimia ja aloitteita sekä niiden aikataulua.

Tiedonanto korostaa, että vihreän kehityksen ohjelma on EU:n taloudellisen kasvun strategia, jota tarvitaan sekä maapallon että ihmisten terveyden edistämiseksi. Sillä vastataan ilmastohaasteeseen ja luodaan kasvua sekä uusia työpaikkoja. Tiedonannossa esitetään toimia ja aloitteita mm. ilmastoneutraliteetin saavuttamisen, energian, liikenteen, EU:n luontopääoman säilyttämisen, saasteettomuuden, teollisuuspolitiikan ja kiertotalouteen siirtymisen, vihreän yhteisen maatalouspolitiikan, oikeudenmukaisen siirtymän ja sen rahoittamisen alalta sekä globaaleihin toimiin, tutkimukseen, innovaatioihin, koulutukseen ja digitalisaatioon liittyen. Myös ilmastomuutokseen sopeutuminen on huomioitu.

Luontopääoman suojelemiseksi komissio laatii vuoteen 2030 ulottuvan biodiversiteettistrategian sekä vuoden 2020 aikana erillisen metsästrategian biodiversiteettistrategiaan pohjautuen. Metsästrategian keskeisinä tavoitteina ovat tehokas metsitys sekä metsien säilyttäminen ja ennallistaminen. Komissio laatii lisäksi uuden EU:n strategian ilmastomuutokseen sopeutumiseksi 2020/2021. Tiedonannon mukaan sopeutumistoimien tehostaminen, ilmastoriskien vahvempi hallinta ja ilmastokestävyyttä tukevat investoinnit ovat tarpeen ilmastomuutoksen haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.

Ruuantuotannon ilmasto- ja ympäristötoimilla on tiedonnanossa keskeinen rooli ja yhteinen maatalouspolitiikka ja yhteinen kalastuspolitiikka ovat tässä avainasemassa. Yhteisen kalastuspolitiikan toimilla pyritään kalastuksen kielteisten ympäristövaikutusten vähentämiseen erityisesti herkillä alueilla. Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistamisessa tavoitellaan kunnianhimoista lähestymistapaa ilmasto- ja ympäristökysymyksiin. Korkeammat ilmasto- ja ympäristötavoitteet toteutettaisiin YMP:n

kansallisten strategiasuunnitelmien kautta. Komissio tulee varmistamaan yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että strategiasuunnitelmat heijastelevat täysimääräisesti vihreän kehityksen ohjelman ja keväällä 2020 annettavan Pellosta pöytäkirjan –strategian kunnianhimoa. YMP:n strategiasuunnitelmien tulee johtaa kestävien tuotantomenetelmien käyttöön ja korkeampiin eläinten hyvinvointistandardeihin sekä edistää mm. korkeampaa kunnianhimoa kemiallisten kasvinsuojeluaineiden, lannoitteiden ja antibioottien riskien ja käytön vähentämiseksi. Lisäksi komissio selvittää yhdessä sidosryhmien kanssa tarvittavia lainsäädännöllisiä ja muita toimenpiteitä em. riskien ja käytön vähentämisen edistämiseksi. Koko elintarvikeketjun kattavan Pellosta pöytäkirjan –strategian tavoitteena on lisäksi edistää kestävästä ruuan kulutuksesta ja terveellisen ruuan saatavuudesta mm. tarkastelemalla, miten välittää elintarvikkeiden ympäristöjalanjäljestä ja ravitsemuksesta tietoa kuluttajille. Lisäksi strategia tulee sisältämään aloitteita viljelijöiden aseman parantamiseksi arvoketjussa, elintarvikepetoksista ja innovatiivisten elintarvikkeiden ja rehujen kehittämisestä. Tiedonannossa mainitaan myös pyrkimys kasvattaa EU:n luomuviljelyalaa ja mahdollisuus edistää uusien proteiiniä lähteiden tuotantoa mm. vesiresursseja hyödyntäen.

Komission tavoitteena on, että ilmastoneutraali kiertotalous luo vahvan perustan maaliskuussa 2020 julkaistavalle EU:n elinkeinostrategialle. Kiertotalouden toimintasuunnitelma julkaistaan samaan aikaan elinkeinostrategian kanssa, maaliskuussa 2020. Komissio aikoo kehittää sääntelyä biohajoaville ja bio-pohjaisille muoveille. Myös Pellosta pöytäkirjan –strategia on osa kiertotalouden vahvistamista. Strategialla pyritään vähentämään elintarviketuotannon ja –jakelun ympäristövaikutuksia liittyen mm. kuljetukseen, varastointiin, pakkaukseen ja ruokahävikkiin.

Vihreän kehityksen ohjelman tavoitteeksi on asetettu myös nollasaasteinen Eurooppa, jota aiotaan edistää mm. toimintasuunnitelmalla nollapäästöistä ilmaan, veteen ja maaperään (2021). Ravinnekuormitusta pyritään vähentämään etenkin Pellosta pöytäkirjan – strategian kautta.

Komissio aikoo laatia strategian kestävästä ja älykkästä liikenteestä vuonna 2020 ja tehdä useita liikenteen päästöjen vähentämistä edistäviä lainsäädäntöehdotuksia, ml. vaihtoehtoisten polttoaineiden ja latausinfra edistäminen. Tankkaus- ja latauspisteitä tulisi tukemaan etenkin harvaan asutuilla alueilla ja komissio pyrkii avaamaan mahdollisimman pian rahoitushaun näitä toimia varten. Kestävien vaihtoehtoisten polttoaineiden tuotannon ja käyttöönoton edistämiseksi harkitaan myös lainsäädäntöä.

Tiedonanto tunnistaa myös tutkimuksen ja innovaatioiden keskeisen roolin päästöjen vähentämisessä. Tässä keskeinen on Horisontti Eurooppa -ohjelma ja kumppanuudet jäsenvaltioiden ja teollisuuden kesken. Näiden kautta voidaan tukea mm. biopohjaisia toimialoja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Tiedonanto ei sisällä lainsäädäntöehdotuksia.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 16.1.2020 ja 22.1.2020.

EU-ministerivaliokunta 22.-24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Tiedonannosta on valmisteilla E-kirje, joka käsitellään EU-ministerivaliokunnassa 31.1.2020.

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, Eurooppa-neuvostolle, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Euroopan vihreän kehityksen ohjelma, COM(2019) 640 final sekä liite I.

5174/20 Puheenjohtajamaan tausta-asiakirja

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, MMM/RO, tuuli.orasmaa@mmm.fi, p. 0295 162 056

Kansainvälisten asiain neuvos Teemu Seppä, MMM/LVO, teemu.seppa@mmm.fi, p. 0295 162 158

Maatalousylitarkastaja Tove Jern, MMM/RO, tove.jern@mmm.fi, p. 0295 162 318

Neuvotteleva virkamies Hanna Mattila, MMM/RO, hanna.mattila@mmm.fi, p. 0295 162 402

Apulaisosastopäällikkö Taina Aaltonen, MMM/RO, taina.aaltonen@mmm.fi, p. 0295 162 439

Maatalousylitarkastaja Leena Seppä, MMM/RO, leena.seppa@mmm.fi, p. 0295 162 373

EUTORI-tunnus

EU/2019/1472

Liitteet

Viite

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2020-00018

RO Orasmaa Tuuli(MMM), Vanhatalo 17.01.2020
 Johanna(MMM), Uusitalo
 Laura(MMM)

Asia

Asetukset yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) siirtymäsäännöistä

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.01.2020

U/E/UTP-tunnus

U 12/2019 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Komissio antoi kaksi asetusehdotusta YMP:n siirtymäsäännöistä 31.10.2019. Komissio esitteli asetusehdotukset 5.11.2019 maatalouden erityiskomitean (MEK) kokouksessa ja 18.11.2019 pidetyssä maatalous- ja kalastusneuvostossa.

MEK 20.1.2020 hyväksyi I-kohtana ilman keskustelua varojen siirtoa pilareiden välillä ja rahoituskuria vuonna 2021 koskevan asetusehdotuksen (COM(2019) 580 final). Maatalous- ja kalastusneuvosto hyväksyy asetusehdotuksen lopullisesti 27.1.2020.

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.1.2020 keskustelee siirtymäkauden substanssiasetuksesta (COM(2019) 581 final) tausta-asiakirjan (5071/20) pohjalta. MEK 20.1.2020 valmisteli neuvoston keskustelua.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä asetusehdotukset.

Suomi pitää tärkeänä, että siirtymäkauden substanssiasetus käsitellään ilman viivytyksiä ja uusi ohjelmakausi voi käynnistyä oikea-aikaisesti. Suomi voi hyväksyä, että neuvosto pyrkii osittaiseen yleisnäkemykseen ilman rahoituskehysratkaisua.

Toisen kysymyksen osalta Suomi ei näe tarvetta uusien isojen elementtien sisällyttämiseen verrattuna nykyisiin sääntöihin.

Pääasiallinen sisältö**Puheenjohtajavaltio Kroatian laatima tausta-asiakirja (5071/20)**

Tausta-asiakirjassa Kroatia taustoittaa siirtymäkauden substanssiasetuksen (COM(2019) 581 final) käsittelyä.

Kroatia toteaa, että jäsenvaltiot yleisesti ottaen toivottivat asetusehdotuksen tervetulleeksi keskusteluissa maatalous- ja kalastusneuvostossa 18.11.2019 sekä

MEK:ssa ja neuvoston työryhmissä. Puheenjohtajamaa listaa, että keskustelua vielä vaativia asioita ovat ainakin: siirtymäkauden kesto, maaseudun kehittämisohjelmien jatkamisen ehdot, maatalouden ympäristösitoumusten kesto sekä hedelmä- ja vihannessektorin tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien jatko. Lisäksi osa delegaatioista on tuonut esiin siirtymäkauden kansallisten tukien puuttumisen siirtymäkauden asetusehdotuksesta.

Kroatian tavoitteena on saavuttaa siirtymäkauden substanssiasetuksesta neuvoston osittainen yleisnäkemyks, tai mikäli ratkaisu monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) on saatu aikaan, neuvoston yleisnäkemyks maaliskuun 2020 maatalous- ja kalastusneuvostossa. Tavoitteena on tämän jälkeen aloittaa neuvottelut Euroopan parlamentin kanssa mahdollisimman nopeasti.

Kroatia esittää jäsenvaltioille kaksi kysymystä:

- 1) Oletteko samaa mieltä siitä, että meidän olisi pyrittävä muodostamaan osittainen yleisnäkemyks mahdollisimman pian monivuotisen rahoituskehysten luvuista riippumatta, jotta siirtymäasetus voidaan hyväksyä hyvissä ajoin?
- 2) Oletteko samaa mieltä siitä, että ehdotus ei saisi sisältää minkäänlaisia uusia keskeisiä osatekijöitä nykyisiin sääntöihin verrattuna?

Siirtymäkauden asetusehdotukset

Komissio julkaisi asetusehdotuksensa EU:n uudeksi yhteiseksi maatalouspolitiikaksi (YMP) 1.6.2018 (COM(2018) 392-394 final). Maatalouden erityiskomitea on keskustellut ehdotuksista lähes viikoittain ja maatalous- ja kalastusneuvosto kuukausittain. Komission vuoden 2020 jälkeistä yhteistä maatalouspolitiikkaa koskevilla asetusehdotuksilla edellytetään, että jäsenvaltiot panevat YMP:n strategiasuunnitelmansa täytäntöön 1.1.2021 lähtien. Tämän edellytyksenä olisi ollut se, että jäsenvaltiot olisivat toimittaneet YMP:n strategiasuunnitelmansa komissiolle viimeistään 1.1.2020 ja että komissio hyväksyisi nämä suunnitelmat vuoden aikana. YMP:n uudistusta koskevien ehdotusten käsittely on kesken neuvostossa ja Euroopan parlamentissa ja käsittely on viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta, eivätkä jäsenvaltiot voi soveltaa uusia YMP:n strategiasuunnitelmia 1.1.2021 alkaen.

Tämän vuoksi vuodelle 2021 tarvitaan siirtymävaiheen sääntöjä, joilla varmistetaan joustava siirtyminen uusiin tukiedellytyksiin ja tukien jatkuvuus uuden kauden alkamiseen saakka. Siirtymäkausi edellyttää nykyisen oikeudellisen kehyksen soveltamista pidempään ja tiettyjen sääntöjen mukauttamista.

Ehdotuksista 1. COM(2019) 580 final on teknisluonteinen rahojen siirtoa pilareiden välillä ja rahoituskuria vuonna 2021 koskeva asetys ja 2. COM(2019) 581 final on varsinainen siirtymäkauden substanssiasetus, jossa määritellään siirtymäkauden kesto ja sisältö.

Ehdotukset liittyvät myös käynnissä oleviin EU:n vuosia 2021-2027 koskeviin rahoituskehysneuvotteluihin. Rahoituksen määrää koskevia uusia linjauksia niissä ei tehdä. Asetusehdotuksiin sisältyvät tukimäärät ovat yhdenmukaisia monivuotisesta rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevassa komission ehdotuksessa COM(2018) 322 final uudelle YMP:lle ehdotettujen määrien kanssa. Ehdotuksia muutetaan monivuotisesta rahoituskehystä koskevan ratkaisun mukaisesti, jos siinä linjatut määrärahat poikkeavat nyt tarkasteltavien asetusehdotusten mukaisista määristä.

1. COM(2019) 580 final: Rahoituskuria varainhoitovuodesta 2021 alkaen ja pilarien välistä joustomahdollisuutta vuodeksi 2020 koskeva aset

Asetusehdotus koskee rahoituskurimenettelyä varainhoitovuodesta 2021 lukien sekä joustavuutta pilareiden välillä vuonna 2020. Ehdotus muuttaa sekä horisontaaliasetusta (EU) No 1306/2013 että suorien tukien asetusta (EU) No 1307/2013. Asetusehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa YMP:n tukien jatkuminen vuonna 2020, joka vastaa varainhoitovuotta 2021.

Ehdotetut muutokset ovat yhdenmukaisia voimassa olevan horisontaaliasetuksen (EU) N:o 1306/2013 ja suorien tukien asetuksen (EU) N:o 1307/2013 kanssa.

Kiireellisen aikataulun vuoksi puheenjohtavavaltio Suomi pyysi 25.11.2019 maatalouden erityiskomiteassa neuvostoa hyväksymään asetusehdotuksen ilman muutoksia. Maatalouden erityiskomitea antoi puheenjohtajavaltiolle yksimielisesti valtuutuksen lähettää Euroopan parlamentin maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnan puheenjohtajalle kirjeen, jossa todetaan, että asetusehdotus voidaan hyväksyä ilman muutoksia ensimmäisessä käsittelyssä, jos myös parlamentti hyväksyy komission ehdotuksen muuttamattomana. Euroopan parlamentti hyväksyi asetusehdotuksen 18.12.2019. Euroopan parlamentin hyväksymisen jälkeen tarvitaan vielä lopullinen hyväksyminen neuvostossa. Neuvoston on tarkoitus hyväksyä ehdotus maatalous- ja kalastusneuvostossa 27.1.2020 A-kohtana ilman keskustelua.

Horisontaaliasetukseen (EU) N:o 1306/2013 ehdotetut muutokset

Horisontaaliasetukseen (EU) N:o 1306/2013 olisi tehtävä muutoksia, jotta monivuotista rahoituskehystä koskevassa asetuksessa vahvistettujen tukikattojen noudattamisen varmistava rahoituskurimenettely voisi olla toiminnassa myös vuoden 2020 jälkeisinä varainhoituvuosina. Tällä hetkellä voimassa olevissa säännöksissä viitataan monivuotisen rahoituskehyksen vahvistamisesta annettuun neuvoston asetukseen (EU, Euratom) N:o 1311/2013, jossa vahvistetaan maksusitoumusmäärärahojen tasot vain vuosille 2014-2020. Komission ehdotuksessa horisontaaliasetuksen 16 ja 26 artiklan viittauksia muutettaisiin niin, että niihin sisällytetään edellä mainitun neuvoston asetuksen lisäksi viittaus monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevaan ehdotukseen.

Suorien tukien asetukseen (EU) N:o 1307/2013 ehdotetut muutokset

Suorien tukien asetusta (EU) N:o 1307/2013 muutettiin kertaalleen alkuvuodesta 2019 asetuksella (EU) 2019/288. Muutoksen tarkoituksena oli lisätä joustavuutta pilareiden välillä kalenterivuoden 2020 (varainhoitovuosi 2021) aikana. Muutoksella vahvistettiin maaseudun kehittämiseen allokoitusta tuesta suoriin tukiin siirrettävien määrärahojen osuus varainhoitovuonna 2021.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan jäsenvaltioiden on ilmoitettava määrärahojen siirrosta pilareiden välillä komissiolle viimeistään 31.12.2019. Suorien tukien määrät varainhoitovuodelle 2021 on jo vahvistettu asetuksessa (EU) N:o 1307/2013. Vastaavia maaseudun kehittämisen määrärahoja varainhoitovuodelle 2021 ei kuitenkaan välttämättä pystytä vahvistamaan vuoden 2019 loppuun mennessä. Näin ollen jäsenvaltiot eivät pystyisi ilmoittamaan komissiolle maaseudun kehittämisestä suoriin tukiin siirrettävien tukivarojen osuutta määrääjän puitteissa ja asetusmuutosta (EU) 2019/288 ei voitaisi soveltaa.

Komissio ehdottaa, että pilareiden välisen joustavuuden takaamiseksi siirrettävän tuen prosenttiosuus korvattaisiin kiinteällä absoluuttisella enimmäismäärällä. Suomen osalta siirrettävissä oleva enimmäismäärä olisi [73 005 307] euroa.

Jäsenvaltioilla oli mahdollisuus tarkistaa 1.8.2019 mennessä niiden kansallisten suorien tukien enimmäismäärän osuus, jonka ne haluavat allokoida vapaaehtoiselle tuotantosidonnaiselle tulotuelle vuodelle 2020. Asetusehdotuksessa ehdotettu joustavuus pilareiden välillä vaikuttaa kuitenkin jäsenvaltioiden käytettävissä oleviin suorien tukien määrään, mistä jäsenvaltioilla ei ollut tietoa vielä 1.8.2019 mennessä. Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden tulisivatkin voida vielä tarkistaa elokuussa 2019 tehtyä päätöstä tuotantosidonnaisesta tulotuesta vuoden 2019 loppuun mennessä tai vähän sen jälkeen.

2. COM(2019) 581 final: Siirtymäkauden substanssiasetus

Asetusehdotus sisältää siirtymäkauden säännökset vuodelle 2021 ja muuttaa kaikkia neljää YMP:n perusasetusta, eli asetuksia (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013, (EU) N:o 1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 sekä asetuksia (EU) N:o 228/2013 merentakaisia alueita ja (EU) N:o 229/2013 Egeanmeren pieniä saaria koskien.

Asetusehdotus mahdollistaa YMP:n tukien jatkumisen molemmissa pilareissa vuonna 2021 nykyisten säännösten mukaisesti. Lisäksi asetusehdotus helpottaisi siirtymistä uuteen YMP-kauteen.

Voimassa olevat asetukset (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013, (EU) N:o 1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 eivät muodollisesti ole sidottuja aikaan yhtenäisen pinta-alatuen ja sitä täydentävän siirtymäkauden kansallisen tuen myöntämisaikaa lukuun ottamatta, vaan niitä sovelletaan asetusten kumoamiseen saakka. Suoria tukia koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 sekä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1305/2013 ei kuitenkaan ole säädetty unionin tuen tai siirtymäkauden kansallisen tuen enimmäismääriä vuoden 2020 jälkeiselle ajalle. Tilanne on sama merentakaisia alueita ja Egeanmeren pieniä saaria koskevissa asetuksissa (EU) N:o 228/2013 ja (EU) N:o 229/2013. Näitä asetuksia ei siis käytännössä voida soveltaa vuodesta 2021 lähtien. Jatkuvuuden ja selkeyden takaamiseksi asetuksia olisi muutettava, jotta voidaan taata tukien jatkuminen myös vuonna 2021.

EU-rahastojen yhteisiä säännöksiä koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1303/2013 (CPR) on säädetty ohjelmakauden vuosista 2014-2020. Asetusehdotuksessa maaseudun kehittämisen ohjelmakautta pidennettäisiin vuodelle 2021 ja tiettyjä asetuksessa (EU) N:o 1303/2013 mainittuja määräaikoja muutettaisiin vastaavasti. Tällä voitaisiin varmistaa tuen jatkuvuus siirtymäkauden aikana myös niissä jäsenvaltioissa, jotka ovat jo käyttäneet maaseuturahastoon ohjelmakaudelle 2014-2020 allokoitua määrärahasa.

Maataloustuotteiden yhteistä markkinajärjestelyä koskevan asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaan eri alakohtaiset tukijärjestelyt noudattavat toisistaan poikkeavia määräaikoja. Asetusehdotuksen mukaan johdonmukaisuuden, jatkuvuuden ja joustavan siirtymisen varmistamiseksi uuteen ohjelmakauteen olisi tarpeen asettaa aikarajat kaikille yhteisen markkinajärjestelyn alakohtaisille tukitoimityypeille.

Asetusehdotuksella pidennettäisiin myös nykyisen järjestelmän seuranta-, arviointi- ja raportointijärjestelyä seuraavan ohjelmakauden alkamiseen asti.

Merentakaisia alueita koskevaan asetukseen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pieniä saaria koskevaan asetukseen (EU) N:o 229/2013 ehdotetaan tehtäväksi samanlaisia muutoksia kuin yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013.

Ehdotetut muutokset ovat yhdenmukaisia voimassa olevien asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1307/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 kanssa. Ehdotetut muutokset ovat myös linjassa monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan ehdotuksen sekä EU-rahastojen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (CPR) kanssa.

Asetusehdotus olisi hyväksyttävä viimeistään vuoden 2020 puolivälissä.

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa koskevaan asetukseen (EU) N:o 1305/2013 ehdotetut muutokset

Ehdotetut muutokset koskevat ohjelmakauden 2014-2020 vapaaehtoista pidentämistä siirtymävuoden ajaksi. Jäsenvaltiot, jotka ovat jo sitoneet maaseudun kehittämiseen nykyiselle ohjelmakaudelle allokoitua resurssinsa, voisivat halutessaan pidentää kansallista maaseudun kehittämisohjelmaansa tai alueellista maaseudun kehittämisohjelmaansa 31.12.2021 saakka. Pidennettävien ohjelmien tulisi säilyttää nykyisiä ympäristö- ja ilmastotavoitteita vastaavat tasot. Pidennetyn ohjelmakauden osalta vuosittainen toimeenpano- ja arviointiraportti tulisi toimittaa komissiolle 31.12.2025 mennessä.

Niiden jäsenvaltioiden osalta, jotka eivät pidettäisi ohjelmakauttaan siirtymävuodelle, vuoden 2021 käyttämättömiä määrärahoja vastaavat summat siirrettäisiin vuosille 2022-2025 monivuotisen rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan ehdotuksen KOM(2018) 322 final mukaisina.

Leader-toiminnan osalta sovellettaisiin nykyisen ohjelmakauden sääntöjä. Lisäksi jäsenvaltioiden olisi mahdollista tukea yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (CLLD) valmistelutoimia, jotka on mainittu EU-rahastoja koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1303/2013 (CPR). Paikalliset Leader-toimintaryhmät voisivat myös suorittaa lisätehtäviä, jotka hallintoviranomainen ja/tai maksajavirasto on heille siirtänyt.

Muutoksilla varmistettaisiin myös se, että nykyisen ohjelmakauden monivuotisia sitoumuksia voidaan jatkaa myös uudelle rahoituskaudelle. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi kuitenkin määriteltävä lyhyempi kausi uusille sitoumuksille.

Asetusehdotuksen mukaan unionin tuki maaseudun kehittämiseksi 1.1.2021-31.12.2021 välisenä aikana monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevaa ehdotusta KOM(2018) 322 final noudattaen olisi maksimissaan [11 258 707 816] euroa nykyisellä hintatasolla.

Maaseudun kehittämisasetukseen (EU) N:o 1305/2013 tehtävien muutosten vuoksi on välttämätöntä, että EU-rahastojen yhteisiä säännöksiä koskevaa asetusta (EU) N:o 1303/2013 sovelletaan jatkossakin niihin maaseuturahastosta tuettuihin ohjelmiin, joiden kesto jäsenvaltiot päättävät pidentää siirtymäkauden ajaksi. Tämän vuoksi myös asetuksen 1303/2013 tiettyjä määräaikoja on tarpeen mukauttaa niin, että ne kattaisivat myös siirtymäkauden.

Horisontaaliasetukseen (EU) No 1306/2013 ehdotetut muutokset

Komissio ehdottaa horisontaaliasetukseen (EU) N:o 1306/2013 teknisiä mukautuksia jatkuvuuden varmistamiseksi. Suurin muutos koskisi maatalousalan kriisivarausrakenteita, joka säilytettäisiin koko siirtymäkauden ajan. Kriisivaraus vuodelle 2021 olisi 400 miljoonaa euroa (kiintein vuoden 2011 hinnoin).

Asetusehdotuksen mukaan ohjelmille, joiden kautta päätetään jatkaa vuosien 2014-2020 jälkeen, ei myönnetä ennakkomaksua vuoden 2021 määrärahoille.

Suorien tukien asetukseen (EU) N:o 1307/2013 ehdotetut muutokset

Ehdotuksen mukaan tukikatot suorille tuille tulisi lisätä vuodelle 2021. Viljelijöille ennen 1.1.2020 myönnettyjä tukioikeuksia pidettäisiin laillisina myös siirtymävuotena 1.1.2021 alkaen. Tarkoitus olisi saattaa lailliseksi sellaiset tukioikeudet, joita myöntäessään jäsenvaltio on tehnyt virheitä. Tätä ei kuitenkaan sovellettaisi tilanteissa, joissa tukioikeudet on alun perin myönnetty virheellisten hakemusten perusteella. Poikkeuksena olisivat tilanteet, joissa viljelijä ei ole kohtuudella voinut havaita hakemuksen virhettä. Ehdotus ei kuitenkaan suojaisi jäsenvaltioita rahoitusoikaisuilta.

Muutosehdotus mahdollistaisi varojen siirtämisen pilareiden välillä myös vuoden 2020 jälkeen. Jäsenvaltiot voisivat 1.8.2020 mennessä päättää asettaa saataville enintään 15 % kansallisista enimmäismääristään käytettäväksi maaseuturahastosta rahoitettavana lisätukena varainhoitovuonna 2022. Vastaava tukimäärä ei tämän jälkeen olisi enää käytettävissä suorien tukien myöntämiseen. Vaihtoehtoisesti jäsenvaltiot voisivat asettaa saataville prosentuaalisen osuuden (Suomen tapauksessa enintään 25 %) maaseuturahaston vuosittaisesta tuesta suorina tukina varainhoitovuonna 2022. Vastaava tukimäärä ei tämän jälkeen olisi enää käytettävissä maaseuturahastosta rahoitettaviin tukiin.

Asetusehdotus mahdollistaa jäsenvaltioille myös tukioikeuksien arvon yhdenmukaistamisen seurauksena saadun tukioikeuksien vuoden 2019 korvaustason säilyttämisen kuitenkin siten, että mahdollinen määrärahakaton pieneneminen otetaan huomioon. Jäsenvaltiot, joissa ei ole vielä sopeutettu tukioikeuksia (tukioikeuksien laskennallisia arvoja) yhtenäisiksi kansallisella tai alueellisella tasolla (sisäinen konvergenssi), voisivat päättää tehdä lopullisen sopeuttamisen vuonna 2021. Lisäksi jatkettaisiin yhtenäisen pinta-alatuen järjestelmän soveltamismahdollisuutta vuonna 2021.

Yhteistä markkinajärjestelyä koskevaan asetukseen (EU) N:o 1308/2013 ehdotetut muutokset

Ehdotetuilla muutoksilla mukautetaan tietyille alakohtaisille tukitoimityypeille siirtymäkauden aikana annettava tuki vastaamaan komission ehdotusta monivuotisesta rahoituskehyskaudesta 2021-2027 KOM(2018) 322 final. Ehdotuksessa asetetaan myös kunkin tukitoimityypin kestoja koskevat säännökset.

Oliiviöljyn ja syötäväksi tarkoitettujen oliivien osalta tukiohjelmia ehdotetaan jatkettavaksi 31.12.2021 saakka. Asetusehdotuksen mukaan yhteisestä markkinajärjestystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 152, 156 ja 157 artiklassa mainittujen tuottaja- ja toimialakohtaisten organisaatioiden olisi mukautettava työohjelmansa tämän mukaisesti ja toimitettava päivitetty ohjelmat komissiolle vuoden 2020 loppuun mennessä.

Hedelmä- ja vihannesalalla niiden tunnustettujen tuottajaorganisaatioiden, joiden toimintaohjelmat on hyväksytty vuoden 2021 loppua pidemmäksi aikaa, tulisi 15.9.2021 mennessä toimittaa uudet pyynnot joko toimintaohjelmansa muuttamisesta YMP:n strategiasuunnitelma-asetusehdotuksen mukaiseksi tai sen korvaamisesta uuden YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen mukaisella toimintaohjelmalla. Mikäli tuottajaorganisaatiot eivät toimittaisi uutta pyyntöä, niiden toimintaohjelmien katsottaisiin päättyvän 31.12.2021.

Viini- ja mehiläishoitoalan osalta asetusehdotuksessa todetaan, että tukijärjestelmät jatkuisivat nykyisen voimassaoloaikansa loppuun saakka. Asetusehdotuksen mukaan viinialan tukijärjestelmät jatkuisivat 15.10.2023 saakka. Asetusehdotuksen mukaan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 39-54 artikloita sovellettaisiin edelleen siirtymävuoden 2021 jälkeen siltä osin kuin ne koskevat asetuksessa mainittuja menoja ja maksuja toimenpiteistä, jotka on suoritettu tukijärjestelmän puitteissa ennen 16.10.2023.

Mehiläishoitoalan kansalliset ohjelmat päättyisivät 31.7.2022. Yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013 55, 56 ja 57 artiklaa sovellettaisiin siirtymävuoden 2021 jälkeen siltä osin kuin ne koskevat asetuksessa mainittuja menoja ja maksuja toimenpiteistä, jotka on suoritettu tukijärjestelmän puitteissa ennen 1.8.2022.

Varainhoitovuoden aikana suoritettavat tukimaksut eivät saisi ylittää kullekin toimialatyypille varainhoitovuodeksi allokoituja määrärahoja.

Merentakaisia alueita koskevaan asetukseen (EU) N:o 228/2013 ehdotetut muutokset

Ehdotetut muutokset koskevat Ranskan merentakaisille alueille, Azoreille, Madeiralle ja Kanarian saarille maksettavaa unionin tuen määrää siirtymäkauden aikana monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan ehdotuksen KOM(2018) 322 final mukaisesti.

Egeanmeren pieniä saaria koskevaan asetukseen (EU) N:o 229/2013 ehdotetut muutokset

Ehdotetut muutokset koskevat Egeanmeren pienille saarille maksettavaa unionin tuen määrää siirtymäkauden aikana monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan ehdotuksen KOM(2018) 322 final mukaisesti.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

1. Ehdotuksen oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta.

2. Ehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 43 artiklan 2 kohta ja 349 artikla

Asetusehdotukset käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä Euroopan parlamentin kanssa.

Neuvostossa päätökset tehdään määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa vastuuvاليokuntana molempien ehdotusten osalta on maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta. Esittelijänä on Elsi Katainen (Renew Europe).

Euroopan parlamentti hyväksyi rahojen siirtoa pilareiden välillä ja rahoituskuria vuonna 2021 koskevan asetusehdotuksen COM(2019) 580 final 18.12.2019 ilman muutoksia.

Kansallinen valmistelu

Maatalous- ja elintarvikejaosto (EU18) 31.10.2019, 13.11.2019, 5.12.2019, 16.1.2020 ja 22.1.2020.

EU-ministerivaliokunta 13.-15.11.2019 ja 22.-24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Valtioneuvoston kirjelmä 19.12.2019 (U 12/2019 vp).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 15.11.2019 ja 24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Suomessa lainsäädäntövalta jakautuu eri maatalouden ja maaseudun kehittämisen tukijärjestelmien osalta valtakunnan ja Ahvenanmaan maakunnan välillä. Ahvenanmaan itsehallintolain (1141/1991) 27 § 15 kohdan mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat muun muassa maataloustukirahastosta rahoitettavat Euroopan unionin suorien tukien järjestelmään sisältyvät tukijärjestelmät (ns. pilari I) sekä maataloustuotteiden yhteiset markkinajärjestelyt. Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluu puolestaan Ahvenanmaan itsehallintolain 18 § 15 kohdan mukaan maaseudun kehittäminen eli maaseuturahastosta osarahoitettavat tukijärjestelmät (ns. pilari II).

Perustuslain 75 §:n 1 momentin mukaan Ahvenanmaan itsehallintolain säätämisyjärjestyksestä on voimassa, mitä siitä itsehallintolaissa erikseen säädetään. Mainittu säännös täydentää perustuslain 120 §:n itsehallintoa koskevaa yleistä säännöstä. Itsehallintolaki ei muodollisesti ole perustuslaki, mutta se rinnastuu perustuslakiin vaikeutetun säätämisyjärjestyksensä vuoksi (ks. HE 1/1998 vp, s. 127/I). Itsehallintolain säätämisestä, kumoamisesta ja muuttamisesta säädetään itsehallintolain 69 §:ssä.

Itsehallintolain 18 §:n 15 ja 18 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maa- ja metsätaloutta ja maataloustuotannon ohjaamista sekä maatalousmaan tuotantokyvyn ylläpitämistä. Itsehallintolain 27 §:n 15 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maataloustuotteiden hintoja sekä maataloustuotteiden viennin edistämistä.

Voimassa oleva itsehallintolaki on tullut voimaan ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin ja itsehallintolain mukaan maataloutta ja maaseudun kehittämistä koskeva lainsäädäntövalta on tällä hetkellä jaettu edellä sanotusti valtakunnan ja maakunnan välillä. Jaetun toimivallan pohjalta on kehitetty käytäntöjä siitä, mitkä tukimuodot kuuluvat Ahvenanmaan maakunnan ja mitkä valtakunnan toimivaltaan. Nykyinen jaettu toimivalta luotiin, kun maatalouspolitiikka oli kansallinen asia. Suomen tultua osaksi Euroopan yhteismarkkinoita nämä politiikan alueet eivät enää ole kansallisia kysymyksiä, vaan Suomea sitoo muiden EU:n jäsenvaltioiden tavoin EU:n yhteinen maatalous- ja kalastuspolitiikka.

Koska itsehallintolaki on säädetty ennen Suomen liittymistä Euroopan unioniin, sen sanamuodot eivät vastaa voimassa olevaa tilannetta. Esimerkiksi maataloustuotteiden hinnoista ei enää sovita kansallisesti, kuten nykyisen itsehallintolain sanamuodon mukaan, vaan tilanne on muuttunut merkittävästi itsehallintolain säätämisen jälkeen: Maataloustulolaki on kumottu, maataloustuloneuvotteluja ei enää käydä eikä tuotteille enää määrätä ohjehintoja.

Itsehallintolain säännöksiä on maataloustuotteiden hintoihin liittyen perinteisesti tulkittu niin, että valtion toimivalta käsittää ne tukijärjestelmät, joilla hinnanalennuksia korvataan maataloustuottajille. Näihin tukimuotoihin ei sisälly esimerkiksi tukielementtejä erityisten toimien kustannuksista, kuten ympäristötukea varten. Edellä mainitun perusteella valtakunnan toimivaltaan on EU-jäsenyyden aikana perinteisesti katsottu kuuluvan ne suorat tuet, jotka ovat kokonaan EU:n eli rahoitetaan Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) eli niin sanotut pilari I-tuet, sekä valtion talousarviosta rahoitetut kansalliset tuet maa- ja puutarhataloudelle.

Ahvenanmaan maakunnan toimivaltaan on puolestaan katsottu kuuluvan ne tukimuodot, jotka rahoitetaan osittain Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) eli niin sanotut pilari II-tuet ja jotka on sisällytetty Ahvenanmaan maakunnan maaseudun kehittämisohjelmaan. Aiemmillä rahoituskausilla Ahvenanmaan maakunnalla on ollut oma maaseudun kehittämisohjelmansa, jonka hallinnoinnista se on hallintoviranomaisena vastannut. Ahvenanmaan maakunnassa on myös omat maakuntalait niistä tukimuodoista, jotka kuuluvat maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Jos siirtymäasetus ehdotusta on tulkittava siten, että jäsenvaltio voi lähettää asetuksessa säädettyinä määräaikana vain yhden ilmoituksen komissiolle, maa- ja metsätalousministeriö lähettää asiasta virallisen pyynnön Ahvenanmaalle. Maa- ja metsätalousministeriö ilmoittaa samalla asiakirjalla tai muulla komission edellyttämällä välineellä komissiolle ratkaisut uuden rahoituskauden rahoituksen hyödyntämisestä vanhan kauden säännöillä molempien osalta.

Taloudelliset vaikutukset

1. COM(2019) 580 final: Rahoituskuria varainhoitovuodesta 2021 alkaen ja pilarien välistä joustomahdollisuutta vuodeksi 2020 koskeva asetus

Horisontaaliasetuksen (EU) N:o 1306/2013 muutoksilla varmistetaan, että varainhoitovuodeksi 2021 ja siitä eteenpäin voidaan määrittää rahoituskurista johtuva mukautusaste, jota sovelletaan, jos maataloustukirahaston nettoenimmäismäärän puitteissa rahoitettavia toimenpiteitä koskevat rahoitusennusteet osoittavat varainhoitovuoden osalta, että vuotuiset enimmäismäärät tulevat ylittymään. Muutoksella voidaan näin ollen tarvittaessa alentaa maataloustukirahaston menoja monivuotisessa rahoituskehyksessä rahastolle sovitulle enimmäistasolle.

Kalenterivuodeksi 2020 (varainhoitovuosi 2021) tehtävä joustosäännöksen muutos on tekninen mukautus, jolla varmistetaan säännöksen sovellettavuus, eikä sillä ole rahoitusvaikutuksia verrattuna nykyisen säännöksen soveltamiseen. Mahdollisuus tarkistaa vapaaehtoista tuotantosidonnaista tukea saattaa johtaa siihen, että määrärahoja kohdennetaan uudelleen toimenpiteiden välillä jäsenvaltioissa, mutta tällaiset muutokset pysyvät kansallisten enimmäismäärien rajoissa eivätkä näin ollen edellytä lisärahoitusta.

Asetusehdotukseen sisältyvät määrät ovat yhdenmukaisia monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevassa ehdotuksessa KOM(2018) 322 final uudelle YMP:lle ehdotettujen määrien kanssa ja niitä tullaan muuttamaan, jos monivuotista rahoituskehystä koskevan ratkaisun määrärahat poikkeavat ehdotetusta.

Suorista tuista annetun asetuksen (EU) N:o 1307/2013 14 artiklan 2 kohtaan ehdotetun muutoksen mukaan Suomi voi päättää kalenterivuoden 2020 osalta maaseuturahastosta suoriin tukiin siirrettäväksi määräksi enintään [73 005 307] euroa. Tämän seurauksena vastaavaa määrää ei voida enää käyttää maaseuturahastosta rahoitettavalle tuelle varainhoitovuonna 2021.

2. COM(2019) 581 final: Siirtymäkauden substanssiasetus

Voimassa olevassa maaseudun kehittämistä koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1305/2013 ja suoria tukia koskevassa asetuksessa (EU) N:o 1307/2013 ei säädetä siirtymäkauden määrärahoista (eli kalenterivuoden 2020 jälkeisistä määrärahoista). Asetusehdotuksella vahvistetaan suorien tukien ja maaseudun kehittämisen määrärahat siirtymäkaudelle jatkuvuuden varmistamiseksi. Määrärahat vastaavat YMP:n strategiasuunnitelma-asetusehdotuksessa ehdotettuja jäsenvaltiokohtaisia määriä ja ovat siten linjassa monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevan komission ehdotuksen KOM(2018) 322 final kanssa. Suomelle ehdotettu suorien tukien määrärahakatto olisi [506] miljoonaa euroa, joka on 19 miljoonaa euroa vuotta 2020 pienempi (käyvin hinnoin). Tämä tarkoittaisi noin 3,5 % vähennystä suoriin tukiin vuosien 2020-2021 välillä. Kiintein hinnoin muutosta ei ole tarkoituksenmukaista laskea, koska inflaatiovaikutus peräkkäisten vuosien välillä on suhteellisen pieni ja varsinaiset budjettivaikutukset perustuvat käyvin hinnoin ilmoitettaviin määrärahoihin.

Asetusehdotuksessa ilmoitettua määrärahakattoa ei päätetä tässä asetuksessa, vaan mahdolliset taloudelliset vaikutukset johtuvat monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevassa asetuksessa päätettävistä määrärahoista. Komission ehdotuksessa KOM(2018) 322 final sekä suoriin tukiin että maaseuturahaston määrärahoihin on ehdotettu leikkauksia. Tarkoituksena on, että jäsenvaltiot pääsevät sopuun tulevan kauden rahoituksesta ennen siirtymäkauden substanssiasetusehdotuksen hyväksymistä.

Jos jäsenvaltiot päättävät olla pidentämättä nykyisiä maaseudun kehittämisohjelmiaan, maaseuturahaston vuoden 2021 määrärahat siirretään maaseuturahaston vuosien 2022-2025 määrärahoihin.

Samoin asetuksiin (EU) N:o 1308/2013, (EU) N:o 228/2013 ja (EU) N:o 229/2013 sisältyviä määrärahoja mukautetaan siirtymäkauden osalta, jotta voidaan noudattaa monivuotista rahoituskehyskautta 2021-2027 koskevaan ehdotukseen KOM(2018) 322 final sisältyviä maataloustukirahaston kokonaismäärärahoja.

Jatkuvuuden varmistamiseksi ehdotetaan, että horisontaaliasetuksen (EU) N:o 1306/2013 25 artiklassa tarkoitettu maatalousalan kriisivaraus säilytetään koko siirtymäkauden ajan. Kriisivaraus on tarkoitus rahoittaa suoriin tukiin sovellettavan rahoituskurin kautta. Tämä ei sinällään aiheuta lisämenoja, vaan hallinnon kustannukset rahoituskurin toteuttamisesta jatkuvat.

Siirtymäkauden substanssiasetusehdotus ei vaikuta talousarviositoumuksiin kokonaisuudessaan. Vaikutus maksumäärärahojen käytön aikatauluun riippuu siitä, päättävätkö jäsenvaltiot jatkaa nykyisten maaseudun kehittämisohjelmien voimassaoloa. Siirtymäkauden substanssiasetuksen taloudellinen vaikutus on pitkällä tähtäimellä

neutraali, eli enimmäismääriä ei voida ylittää. Määrärahojen siirtoa vuosien välillä voi kuitenkin tapahtua jäsenvaltioiden jatkopäätösten mukaisesti. Näin ollen vuonna 2021 voi tulla enemmän maksuja tuensaajille kuin YMP:n uudistamista koskevien asetusehdotusten mukaan olisi tullut. Tällainen aiempi määrärahan käyttö johtaa siten pienempiin maksuihin myöhemmin, jotta talousarvion neutraalisuus toteutuisi.

Vastaavasti jäsenvaltioiden mahdolliset päätökset siirtää varoja suorien tukien ja maaseudun kehittämisen välillä eivät vaikuta talousarviositoumuksiin kokonaisuudessaan, mutta niillä voi olla vaikutusta maksujen ajoitukseen. Tätä vaikutusta ei kuitenkaan voida arvioida. Koska Suomessa ei myöskään kalenterivuonna 2021 todennäköisesti tehtäisi siirtoja, aikatauluvaikutus on neutraali.

Asetusehdotuksen mukaan jäsenvaltiot voisivat siirtää varoja maaseuturahastosta suoriin tukiin ja päinvastoin tiettyjen rajoitusten mukaisesti varainhoitovuonna 2022, jotka vaikuttaisivat tukivuoden 2021 maksuihin.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asetusehdotukset liittyvät YMP:n uudistamiseen. Komissio antoi ehdotuksensa YMP:n uudistamista koskeviksi asetuksiksi 1.6.2018. Ehdotukset ovat seuraavat:

1. COM(2018) 392 final: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laatimien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (*YMP:n strategiasuunnitelma-asetus*)
2. COM(2018) 393 final: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta, hallinnoinnista ja seurannasta sekä asetuksen (EU) N:o 1306/2013 kumoamisesta (*horisontaaliasetus*)
3. COM(2018) 394 final: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1308/2013, maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun asetuksen (EU) N:o 115/2012, maustettujen viinituotteiden määritelmästä, kuvauksesta, esittelystä, merkinnöistä ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (EU) N:o 251/2014, syrjäisimpien alueiden hyväksi toteutettavista maatalousalan erityistoimenpiteistä annetun asetuksen (EU) N:o 228/2013 sekä Egeanmeren pienten saarten hyväksi toteutettavien erityistoimenpiteiden vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 229/2013 muuttamisesta (*markkinajärjestelyasetus*).

Ehdotuksista on annettu valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle 9.8.2018 (U 73/2018 vp) ja U-jatkokirjelmä 11.7.2019 (UJ 5/2019 vp).

YMP:n uudistusta koskevien ehdotusten käsittely on kesken neuvostossa ja Euroopan parlamentissa ja käsittely on viivästynyt alkuperäisestä aikataulusta.

Asetusehdotukset liittyvät myös käynnissä oleviin EU:n vuosia 2021-2027 koskeviin rahoituskehysneuvotteluihin.

Asiakirjat

1. COM(2019) 580 final: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 1306/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse rahoituskurista varainhoitovuodesta 2021 alkaen sekä asetuksen (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse pilareiden välisestä joustavuudesta kalenterivuoden 2020 osalta

2. COM(2019) 581 final: Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tiettyjen siirtymäsäännösten vahvistamisesta Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) ja Euroopan maatalouden tukirahaston (maataloustukirahasto) tukea varten vuonna 2021 sekä asetusten (EU) N:o 228/2013, (EU) N:o 229/2013 ja (EU) N:o 1308/2013 muuttamisesta vuoden 2021 varojen ja niiden jaon osalta sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013, (EU) N:o 1306/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 muuttamisesta vuoden 2021 varojen ja asetusten soveltamisen osalta

Ehdotuksiin sisältyy myös liitteet: ehdotuksen 1. COM(2019) 580 final osalta liite 1 ja ehdotuksen 2. COM(2019) 581 final osalta liitteet 1-3.

5071/20 puheenjohtajamaan tausta-asiakirja

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

EU-avustaja Johanna Vanhatalo, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 160 129, johanna.vanhatalo@mmm.fi

EU-avustaja Laura Uusitalo, MMM/RO/EUKA, puh. 295 160 198, laura.uusitalo@mmm.fi

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 056, tuuli.orasmaa@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Juha Palonen, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 365, juha.palonen@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Tiina Malm, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 428, tiina.malm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Mirja Kiviranta, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 352, mirja.kiviranta@mmm.fi

Erityisasiantuntija Antti Unnaslahti, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 426, antti.unnaslahti@mmm.fi

Erityisasiantuntija Pirjo Kuusela, MMM/RO/MY, puh. 0295 162 138, pirjo.kuusela@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Pekka Sandholm, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 416 pekka.sandholm@mmm.fi

Neuvotteleva virkamies Sanna Sihvola, MMM/RO/MAKE, puh. 0295 162 264, sanna.sihvola@mmm.fi

Maatalousylitarkastaja Leena Seppä, MMM/RO/MARY, puh. 0295 162 373,
leena.seppa@mmm.fi

Lainsäädäntöneuvos Katri Valjakka, MMM/RO/OKY, puh. 0295 162 235,
katri.valjakka@mmm.fi

EUTORI-tunnus

EU/2019/1351, EU/2019/1352

Liitteet**Viite**

Maa- ja metsätalousministeriö

PERUSMUISTIO

MMM2020-00020

RO

Orasmaa Tuuli(MMM)

17.01.2020

Asia

Maatalous- ja kalastusneuvoston 27.1.2020 muut asiat

Kokous

Maatalous- ja kalastusneuvosto 27.01.2020

U/E/UTP-tunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Maatalous- ja kalastusneuvoston 27.1.2020 kokouksen muissa asioissa on tiedotusasioita. Ennen neuvoston kokousta asialistalle saattaa tulla myös muita tiedotusasioita.

Suomen kanta

Suomi ottaa asiakohdat tiedoksi.

Suomi tukee kohdan b) Saksan kannanottoa, jossa kehoitetaan komissiota selvittämään mahdollisuutta EU:n laajuisen eläinten hyvinvointimerkinnän käyttöönottoa joulukuussa 2019 hyväksytyjen eläinten hyvinvointia koskevien neuvoston päätelmien mukaisesti.

Pääasiallinen sisältö**a) Hunajasekoitusten alkuperämerkinnät**

Bulgarian, Tšekin, Kyproksen, Viron, Ranskan, Kreikan, Unkarin, Italian, Latvian, Liettuan, Puolan, Portugalin, Romanian, Slovakian, Slovenian ja Espanjan valtuuskuntien tiedotusasia

Maaryhmä pyytää komissiota harkitsemaan hunajasta annetun neuvoston direktiivin 2001/110/EY avaamista ja nykyistä selkeämpien alkuperämerkintöjen vaatimista hunajasekoituksilta. Tausta-asiakirjan mukaan mehiläissektori on elintärkeä EU:lle ja se mm. ylläpitää ekologista tasapainoa ja luonnon monimuotoisuutta sekä tarjoaa palveluita ruuantuotannolle ja ruokaturvalle. Ala kohtaa kuitenkin monia haasteita, joista yksi liittyy hunajan alkuperämerkintöihin.

Direktiivin 2001/110/EY 2 artiklan 4 kohdan mukaan hunajan merkinnöissä on ilmoitettava yksi tai useampi alkuperämaa, josta hunaja on kerätty. Jos hunaja on peräisin yhdestä tai useammasta jäsenvaltiosta tai kolmannelta maasta, alkuperämaat voidaan ilmoittaa merkinnöillä ”EU:sta peräisin olevan hunajan sekoitus”, ”EU:n ulkopuolelta peräisin olevan hunajan sekoitus” tai ”EU:sta ja EU:n ulkopuolelta peräisin olevan hunajan sekoitus”.

Maaryhmä katsoo, että hunajasekoitusten merkinnät eivät anna kuluttajalle riittävää informaatiota hunajan todellisesta alkuperästä. Raporttien mukaan EU:hun tuotu hunaja on halvempaa kuin EU:ssa tuotettu ja hinta on kuluttajille monesti tärkein ohjaava tekijä. EU:n ulkopuolella tuotettavia hunajasekoituksia voidaan myydä halvemmalla EU:n korkeiden tuotantokustannusten takia. Maaryhmän mukaan EU:n kansalaisten ja kuluttajien tulisi saada yhtä hyvää ja luotettavaa tietoa tuotteen hinnasta riippumatta. Lisäksi on ensiarvoisen tärkeää, että EU:n alueella myydyin hunajan tuottajiin sovelletaan samoja merkintöjen standardeja.

Maat korostavat, että EU:n tuottajat ovat sitoutuneet korkeisiin laatu- ja ympäristöstandardeihin ja että hunajasekoitusten alkuperämerkintä edesauttaisi tuotteiden jäljitettävyyttä. Tämä on tärkeää elintarvikeeturvallisuudelle.

b) Eläinten hyvinvointimerkinnät
Saksan valtuuskunnan tiedotusasia

Saksa toteaa kuluttajien yhä suuremmassa määrin olevan valmiita maksamaan korkeampaa hintaa elintarvikkeista, jotka on todistettavasti tuotettu eläinten hyvinvointia edistävällä tavalla. Uskottava eläinten hyvinvointimerkintä avaisi myös tuottajille uusia mahdollisuuksia saada korvausta eläinten hyvinvointiin panostamisen aiheuttamista kustannuksista. Komission aiemmassa eläinten hyvinvoinnin strategissa 2012-2015 (COM(2012) 6 final/2) EU:n laajuinen eläinten hyvinvointimerkintä oli esillä, mutta asia ei edennyt. Osassa jäsenvaltioita on sen sijaan kansallisesti luotu vastaavia merkintöjä. Tanskassa ja Alankomaissa näistä on saatu hyviä kokemuksia kotimaan markkinoilla. Saksassa eläinten hyvinvointimerkintäjärjestelmä on parhaillaan parlamentin käsiteltävänä.

Suomen puheenjohtajakaudella joulukuussa 2019 hyväksyttiin neuvoston päätelmät eläinten hyvinvoinnista. Saksa tukee päätelmien kohtaa, jossa kehoitetaan komissiota selvittämään EU:n laajuisen eläinten hyvinvointimerkinnän käyttöönottoa. Suomen puheenjohtajakaudella toteutetussa kyselyssä selvä enemmistö vastanneista eläinlääkintäpäälliköistä kannatti tällaisen merkinnän harmonisointia.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Kyseessä ovat neuvoston muut asiat.

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

EU18-jaosto (maatalous ja elintarvike) 22.1.2020.

EU-ministerivaliokunta 22.-24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 24.1.2020 (kirjallinen menettely).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

kohta a:

kohta b: 5346/20

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

Erityisasiantuntija Tuuli Orasmaa, MMM/RO/EUKA, puh. 0295 162 056,
tuuli.orasmaa@mmm.fi

kohta a:

Lainsäädäntöneuvos Anne Haikonen, MMM/RO/ETU, puh. 0295 162 438,
anne.haikonen@mmm.fi

kohta b:

Erityisasiantuntija Susanna Ahlström, MMM/RO/EKY, puh. 0295 162 436,
susanna.ahlstrom@mmm.fi

EUTORI-tunnus**Liitteet****Viite**

LIITTEET

Asiasanat	jaosto maatalous- ja elintarvike (EU 18), maatalouden erityiskomitea, maatalous- ja kalastusneuvosto
Hoitaa	MMM
Tiedoksi	ALR, EUE, RUOKA, SM, STM, TEM, TULLI, UM, VM, VNK, VTV, YM
